

De boekjes van A. HANS worden in alle scholen aanbevolen, omdat zij boeiend en nuttig zijn en aan de kinderen van over land en volk vertellen. Dat veel nummers reeds drie- en viermaal herdrukt worden bewijst hoe A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK overal gevraagd wordt. De meeste verachene boekjes zijn nog verkrijgbaar. Ziehier eenige van de laatste titels:

413. Een Huichelaar. — 414. De erkentelijke Indianenhoofdman. — 415. Onvergetelijke Avonturen. — 416. Een vreemde Nacht. — 417. De hoeve bij de Duinen. — 418. Leo op de Kostschool. — 419. De moedige Padvinder. — 420. De Dragonder van het Uilenhof. — 421. De strijd tegen de Slavernij. — 422. De jonge Alpengids. — 423. Het onverwachte Erfdeel. — 424. De verijdelde Diefstal. — 425. Op het eenzame Eiland. — 426. In den Sneeuwstorm. — 427. Sinterklaas in den Woonwagen. — 428. Het vuur in den Nacht. Een moedige Knaap. — 429. Het Kerstfeest der Schipbreukelingen. — 430. Voor het Recht. — 431. Het Spook van Sylt. — 432. De dappere Kasteelknaap. — 433. In Duizend Vrezen. — 434. De Toovenares van Diksmuide. — 435. Acht maanden op een onbewoond Eiland. — 436. Ontmaskerd. — 437. Een gestoorde Nacht. — 438. De stem aan de Deur. — 439. Het geheimzinnig bedrijf. — 440. De smokkelaars van Blankenberge. — 441. Een drama aan de grens. — 442. Een Godsoordeel. — 443. De verrader. — 444. Zigeuners op 't Dorp. — 445. Een Rakker. — 446. De dochter van den Indianenhoofdman. — 447. De Smokkelbende. — 448. Het verlaten Schip. — 449. De Werklooze. — 450. De avonturen in de Hooglanden. — 451. De gestoorde Zesdagenkoers. — 452. Uit een Gezin. — 453. Een Smokkelavontuur. — 454. De Weezen van de Beukenharst. — 456. Kars, de Herdershond. — 457. Een angatige Tocht. — 458. De verkleede Krijgsmann. — 459. De Heldin van Maestricht. — 460. Een spion verrast. — 461. De Wraak van den Eskimo. — 462. De Schoolmeester van Sylt. — 463. Gevangen in het Ijs. — 464. Het Spook van de Steengroeve. — 465. De Grootte Ronde. — 466. Erik, de Cow-Boy. — 467. De Roover uit Eikenloo. — 468. Het Geheim van den Torenkelder. — 469. IJna, de Smokkelaarster. — 470. Tweemaal gered. — 471. De zoon van Keizer Karel. — 472. De Zwarte Vrouw uit den Polder. — 473. Diees, de Schooler. — 474. De Cow-Boy en zijn Zuster. — 475. De Wilde Ridder en het Kind. — 476. Avonturen in de Grot. — 477. De Luchtreiziger. — 478. De Kinderen van den Visser. — 479. Een vlucht in Rusland. — 480. Het Turfschip van Breda. — 481. Kerstmis in Sneeuw en Ijs. — 482. Een vreemde Oudejaarsavond. — 483. De Tooveres van het IJs. — 484. Een Cow-Boy in de Gevangenis. — 485. De Jonge Strandlooper. — 486. Een Wonderbare Terugkeer. — 487. Het gestoorde Kamp. — 488. Een blijde Wederkomst. — 489. Het geheim van het Kraaienhof. — 490. De Ridder met het Zilveren Kruis. — 491. De Heldin van den Vuurtoren. — 492. Koning Albert I. — 493. Koning Leopold III. — 494. Het Licht in de Duinen. — 495. Voetballers in Amerika. — 495bis Koning Albert aan den IJzer. — 496. Vaders Vlucht. — 497. Een Martelares. — 497bis Te Marche-les-Dames. — 498. De Jonge Verstekeling. — 499. Ada's Avontuur. — 500. Uit het Leven van A. Hans.

Elke week verschijnt een nieuw boekje.

Vraag ze in de boekwinkels en bij dagbladverkoopers.

PRIJS : 60 CENTIEMEN.

De Gestoorde Zeereis

AAN DE VRIENDJES TE MEETKERKE

Van schoolkinderen uit Meetkerke ontving ik op 3 Mei een brief, waarin ze schreven: « Mogen wij, uw jonge vrienden uit een afgelegen, onbekend polderdorpje, u ook onzen huldegroet brengen bij het verschijnen van het 500ste boekje van uw Kinderbibliotheek?

» Onze school is niet groot: zij heeft slechts één klasse met 30 leerlingen, maar toch ontbreekt Hans' Kinderbibliotheek er niet ».

En verder vragen ze: « Vertel ons nog veel van eigen land en volk, van rakkersleven en avonturen ».

Welnu, beste vriendjes, ik kan u niet beter bedanken voor uw hartelijkheid dan door in dit boekje van uw polderdorpje te verhalen, dat daar zoo schoon ligt te midden van weiden en velden der prachtige Vlaamsche kustvlakte.

Kontich, 15 Juni 1934.

A. HANS.

DE GESTOORDE ZEEREIS

I.

In het duin bij Blankenberge, zat op den laatsten Novemberdag, een vijftigtal jaren geleden, een jonge man. Weldra zou de schemer over zee en land neerzinken.

Jan Abels, zooals de achttienjarige heette, scheen niet in een plezierige stemming te zijn. Zijn gezicht vertoonde zelfs nu en dan angst. Het was een zonnige dag geweest, maar nu stak een kille wind op, en Jan huiverde.

— O, wat moet ik doen? zei hij, terwijl hij recht stond.

Hij keek naar het stadje, dat toen nog niet zoo wijd uitgebouwd was als nu, ofschoon er in den Zomer reeds veel vreemdelingen naar Blankenberge kwamen, om er van de zee te genieten.

— Naar Engeland... er is geen andere uitweg, sprak Jan Abels. Maar ik ga niet over Oostende. Aan de boot houdt de politie misschien de

wacht, en ik zou in de gevangenis gestoken worden.

Hij slenterde nog wat rond.

— Arme Bertha, mompelde hij nu en dan, en soms veegde hij een traan af.

Jan Abels wachtte tot het donker was, om naar het stadje te gaan. De straten lagen reeds bijna geheel verlaten en werden slechts flauw door eenige lantaarns verlicht.

Schuw toch stapte Jan voort, als vreesde hij, dat men hem zou herkennen, en vooral in de Kerkstraat, de voornaamste van de plaats, voelde hij zich onrustig. Vlug sloeg hij een zijstraat in; toen stonden daar nog veel kleine huizen, waarin visschers woonden. Aan een hield Jan Abels aarzelend stil. Eindelijk toch klopte hij op de deur.

— Binnen! klonk het.

In de voorplaats, slechts door een kort schut van 't portaal gescheiden, zaten een man en een vrouw te eten.

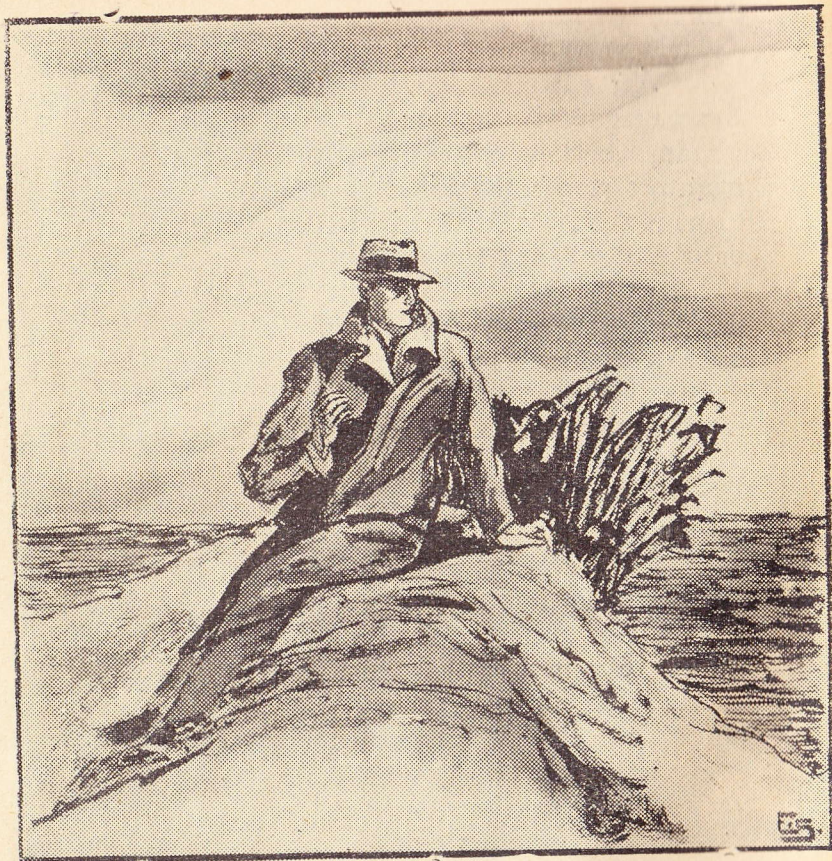
— Wel, dat is mijnheer Abels, zei de man. Nog zoo laat te Blankenberge!

— Goeden avond samen... Ja, dat is een onverwacht bezoek, sprak Jan.

— Zet u, noodigde de vrouw.

— En als ge lust hebt, eet mee, voegde Bo-reels, een echte Blankenbergsche visscher, er bij.

Hij en zijn vrouw kenden Abels, want de

In het duin zat een jonge man.

sloep, waarop de visscher voer, behoorde aan Jans patroon, mijnheer Verloet, een reeder, die te Brugge woonde, en veel handel dreef in visch. Jan Abels moest dikwijls voor zijn meester naar Blankenberge.

— Boreels, zei Jan, mijnheer Verloet wil, dat ge me zoo spoedig mogelijk naar Folkestone brengt.

De visscher en zijn vrouw keken verrast en zelfs wat ontsteld op.

— Naar Engeland! riep de visscher uit.

Mijnheer Verloet reisde er zelf meermalen heen, maar dan nam hij gewoonlijk de veel gemakkelijker stoomboot uit Oostende. In den Zomer, als hij niet haastig was, liet hij zich wel eens met de sloep over zee brengen. Maar dan beschouwde hij dat meer als een plezierreisje.

— Wel, hernam Jan Abels, ge kijkt me raar aan. En ik begrijp het... Maar het is voor een dringende zaak... en de mededingers van den baas mogen niet weten, dat er nu iemand van ons kantoor naar Engeland vertrekt. Daarom blijft mijnheer Verloet zelf thuis. En als ik van Oostende vertrok, zou men mij toch nog in de gaten kunnen krijgen.

— Kwestie van concurrentie in den handel, zei Boreels.

— Ja, 't gaat over regelmatige en belangrijke bestellingen van visch aan een firma te Brussel.

Er zijn meer handelaars, die naar het voordeel haken. En om alles te kunnen leveren, moeten we wekelijks ook een partij visch van zekere soort uit Engeland kunnen betrekken. We willen de anderen voor zijn en met degelijke aanbiedingen voor den dag komen. Ik moet dus in Engeland besprekingen houden. De mededingers behoeven het niet te weten... Vandaar mijn wat geheimzinnige reis...

Boreels knikte, dat hij het al snapte.

— Wel, mijnheer Abels, het eert u, dat de patroon u zulk voornaam werk opdraagt, zei hij.

— Ik sta in een goed blaadje bij hem.

— Dat blijkt wel... Dus, we moeten naar Engeland, en, hoe eer, hoe beter! Het is al vloed. Over twee uur kunnen we vertrekken...

— Het is goed weer...

— Toch veranderlijk... De wind steekt op... Maar dat is niet erg... We hebben hem flink in de zeilen naar Folkestone... En moet ik u terug brengen ook?

— Neen, ik keer weer over Oostende. Dan is de zaak afgehandeld, en ieder mag me zien. Ik hoop wel, een goeden uitslag te behalen.

— Ik ga nu de anderen verwittigen, zoodat we bijtijds kunnen vertrekken.

Met den schipper voeren er drie mannen en een jongen op de sloep.

— En, mijnheer Abels, ge kunt intusschen

wat eten, sprak vrouw Boreels.

— Neen, dank u... Een kom koffie wil ik wel, maar ik heb geen honger...

Jan Abels trachtte zoo kalm mogelijk te zijn, en toch was hij gejaagd. Hij scheen zelfs te schrikken, als er stappen klonken op de keien der straat, al gingen er niet veel menschen meet voorbij.

— 't Waait toch nog al, zei de visschersvrouw.

Soms floot de wind door den schoorsteen.

— Als ge maar niet zeeziek wordt, mijnheer Abels, vervolgte ze.

— 'k Heb meer gevaren...

— Zoo eens vóór de kust, met goed weer...

— Nu, zeeziek of niet... ik kan niet naar Brugge weer keeren en aan mijnheer Verloet zeggen, dat ik te benauwd ben om naar Engeland te vertrekken.

— Mijnheer ziet zelf nooit tegen moeilijkheden op. Hij is een goede meester en mijn man dient hem al twintig jaar.

— De patroon houdt veel van Boreels. En hij weet, dat hij op hem kan rekenen en vertrouwen.

Zoo zat Jan te praten, maar soms klonk zijn eigen stem hem vreemd toe. En hij dacht aan Bertha, zijn zuster...

Nog twee uurtjes en hij verliet het land...

II.

In een net huis op de Lange Reie te Brugge zat Bertha Abels, een meisje van twee en twintig jaar.

De tafel stond al een heelen tijd gedekt voor het avondmaal, maar haar broer bleef zoo lang weg.

— Wat heeft Jan toch? mompelde Bertha. Hij is sedert eenige dagen zoo rusteloos. Hij spreekt bijna niet en wordt kwaad, als ik hem vraag of er iets onaangenaams is op het kantoor.

Jan en Bertha Abels waren sedert eenige jaren weezen en woonden nu samen in het ouderlijk huis. Ze hadden nog een broer, Leon, maar die was al getrouwd en dreef met zijn vrouw een grooten winkel in de Vlamingstraat. Hij had het altijd zeer druk; toch kwam hij nu en dan eens aan. En hij stak Bertha dikwijls wat toe voor het huishouden of om kleeren te koop. Jan was klerk bij den vischhandelaar Verloet en verdiende er nog niet zoo veel, om in alle uitgaven te voorzien. Bertha zei soms, dat ze zelf ook werk wilde zoeken, doch ze was nog al zwak en Leon beweerde, dat ze genoeg deed, als ze voor Jan zorgde en het huis netjes in orde hield. Liever dan dat zijn zuster nog meer ar-

beid zou verrichten, bood hij hulp. En hij kon het doen, want hij had een goede zaak.

Het was nu al half acht en gewoonlijk kwam Jan even na zes van het bureel. Een enkelen keer moest hij wel eens overwerken, maar dan wist hij dat 's noens al te zeggen.

— Zou hij met vrienden mee gegaan zijn? vroeg Bertha zich af.

Jan had eenige kamaraden, die hem soms laat in een herberg hielden. En als Bertha hem vermaande, zei hij, dat hij recht had op wat plezier. Maar in de laatste maanden scheen Jan veel plezier te zoeken, want menigen avond ging hij na het avondeten nog uit en kwam hij pas thuis, als Bertha reeds lang te bed lag en zelfs, wanneer de beiaard op den halletoren middernacht had gespeeld.

— Ik misdoe toch niet met een partijtje te kaarten, zei de jongen dan 's morgens. Heele dagen op mijn kruk vóór den lessenaar te zitten, is ook zoo prettig niet.

Leon had Jan aangeraden 's avonds in den Winter handelslessen te volgen en 's Zomers nuttige boeken te lezen. De oudste broer was geneigd Jan dan na eenige jaren in zijn zaak op te nemen.

Maar Jan Abels beweerde wel eens tot zijn zuster, dat hij zich niet onder den plak van den « oudsten » zou stellen. 't Lokte hem heele-

maal niet aan, een heelen dag achter een toonbank te staan.

En als Bertha dan zei, dat het Leons bedoe-ling was hem te laten reizen, spotte Jan:

— Ja, reizen... Een blauwe voorschoot aan-
doen en kisten van het magazijn naar den win-
kel sleuren of boodschappen ten huize bestel-
len. Ik blijf liever een heer...

Bertha was al van plan geweest eens met Leon
over dat veel uitgaan 's avonds te spreken. Ze
had het tot nu toe gelaten, om Jan niet te ont-
stemmen, en tevens hopende, dat de jongere
broer die slechte gewoonte zou nalaten.

Er werd gebeld.

— Jan, zei Bertha verlicht. Hij heeft zeker
zijn sleutel vergeten.

Vlug ging ze door de gang naar de voordeur
en deed open. Maar ze ontstelde. In het licht van
een straatlantaarn, zag ze niet haar broer, maar
zijn patroon.

— Goeden avond, mijnheer Verloet... Is er
iets met Jan gebeurd? vroeg ze angstig.

— Hij is dus nog niet thuis? riep de hande-
laar uit. Dat is erger. We zullen binnen even
spreken.

Bertha leidde den heer Verloet in de woonka-
mer, en bood hem een stoel aan. Haar hart
bonsde van vrees.

— En is uw broer na zes uur nog niet thuis
geweest? hernam de heer Verloet.

— Neen... O, wat is er?

Bertha zag bleek, en ze beefde... Ze had het
gevoel, alsof er iets ergs boven haar hoofd hing.

— Wat er is, jufvrouw Abels, zei de hande-
laar. Iets leelijks! Gij kunt er niets aan doen. Ik
weet dat gij een braaf meisje zijt. Maar Jan
heeft me schandelijk bedrogen.

— U bedrogen!

Bertha wong in angst de handen.

— Jan heeft tien dagen geleden vijf duizend
frank ontvangen en me die niet afgegeven...

— Maar mijnheer...

— Hij moest die som innen bij een klant te
Varsenare. 't Is tien dagen geleden, zooals ik u
zei. Hij kwam terug en beweerde, dat hij niets
gekregen had, maar dat mijnheer Lamoen, zoo
heet de klant, aan het eind der maand zou beta-
len; dat was dus vandaag of morgen. Ik geloof-
de het, want mijnheer Lamoen vraagt wel meer
eens een week of zoo uitstel, en voldoet me al-
tijd. Vanmiddag moest mijn reiziger Toonens
naar Jabbeke en Varsenare en ik zei hem dus,
dat hij het geld bij Lamoen zou innen. Om
vijf uur kwam hij terug... En ge begrijpt, hoe
verwonderd ik was, toen hij me zei, dat Lamoen
al betaald had aan uw broer, tien dagen gele-
den. Toonens heeft het kwijtschrift gezien, door

Jan geteekend met mijn naam... En het echte kwijtschrift, door mij onderteeekend, had uw broer me over tien dagen terug gebracht...

— Maar mijnheer toch! kreunde Bertha, die de tranen in de oogen had.

— Ik liet Jan roepen, maar hij was weg gegaan rond een uur of drie zonder iets te zeggen tot de andere klerken. Hij wist, dat Toonens naar Varsenare moest en begreep, dat zijn bedrog dadelijk bekend zou worden. Anders moest het morgen toch uit komen, of Jan zou een andere list verzonnen hebben... Ik had nog bezigheden op 't kantoor en kon pas nu naar hier komen.

— O, 't is vreeselijk, mijnheer! snikte Bertha. Hoe heeft Jan dat kunnen doen!

— 't Valt me ook erg van hem tegen. Ik hield hem natuurlijk voor een eerlijken jongen. En nu heeft hij vijf duizend frank gestolen en een valsch handteeken gezet...

— O, mijnheer, ge zult hem toch niet bij het gerecht aanklagen!

— Dat wil ik vooreerst nog nalaten. Gij hebt zulke brave ouders gehad en uw broer is een eerlijke handelsman. Maar ik moet dat geld terug hebben... en ik zal Jan ontslaan.

— O, ik zal dadelijk met Leon spreken.

— Wat kan Jan met het geld uitgevoerd hebben?

— Ik weet het niet... Hij ging veel uit.

— Men zei me wel eens, dat hij laat in herbergen zat, maar wilde dat niet gelooven. De menschen overdrijven zoo licht.

— 't Is zoo... Had ik er maar met Leon over gesproken! En waar zou Jan nu zijn?

— Waarschijnlijk uit angst gevluht! De eene dwaze daad na de andere. Jufvrouw Abels, ik heb zeer met u te doen. Mijn klerk Toonens is op de hoogte; ik heb hem verboden er met iemand over te spreken. Morgen zie ik Lamoen en zal ook bij hem aandringen te zwijgen, en hij doet dat vast en zeker uit eerbied voor uw familie... Licht dus uw broer Leon in.

Mijnheer Verloet vertrok... Bertha zat dan even in de diepste verslagenheid neer. Welk afschuwelijk nieuws had ze nu gehoord! Jan was een dief... Hoe kon hij zoo laag vallen! En dan de schande in de stad, als het uit kwam... Jan op de vlucht... En misschien hield de politie hem toch aan...

Dit alles flitste Bertha door den geest...

— O, God, help ons, smeekte ze.

Dan rees ze op, om naar haar broer te gaan.

't Was guur weer geworden. Kil blies de wind langs de Reie. Bertha was spoedig in de Vlaamingstraat. In den winkel van haar broer bestelde een knecht de klanten. Leon en zijn

vrouw Martha zaten in de woonkamer en werkten de boeken bij, zooals ze elken avond deden.

— Wel, wie daar nog is, zei Leon vriendelijk. Maar, Bertha, ge ziet er zoo ontdaan uit. Wat is er? vervolgde hij.

De twee kinderen waren naar bed en dus kon het meisje vrij spreken. Maar de ontroering was haar te machtig en weer begon ze te schreien. Haar broer en schoonzuster keken ze angstig aan.

— Jan... o, het is zoo erg! snikte Bertha.

— Een ongeluk? vroeg Leon.

— Hij is weg... gevluht... hij is oneerlijk geweest... zijn patroon bestolen... mijnheer Verloet zei het me...

Leon Abels sprong op.

— Heeft Jan op het bureel gestolen? hernam hij met gedempte stem.

Het was voor den eerlijken, nauwgezetten handelaar een vreeselijke onthulling. En wat regelmatig vertelde Bertha nu, wat er gebeurd was.

— O, die schurk! sprak Leon, hevig verontwaardigd. Een dief... Zulk groot kwaad bedrijven... En wij, die zoo treffelijk opgevoed werden... Hij brengt ons allen in de schande, en hij vernietigt zijn toekomst.

Ook Martha was diep onder den indruk van dit gruwelijk nieuws.

— Maar Jan zal in de gevangenis gestoken worden! beweerde Leon.

Toen vertelde Bertha, hoe mijnheer Verloet de zaak wilde schikken.

— Vijf duizend frank, zulk een groote som! Maar ik moet ze terug geven, hernam Leon.

— Ja, stemde zijn vrouw toe. Het is onze plicht... We moeten mijnheer Verloet schade-loos stellen en Jan uit de gevangenis houden...

— O, 't is een geluk, dat vader en moeder dit niet meer moeten beleven! jammerde Leon. Wat zou Jan met dat geld uitgevoerd hebben?

Bertha deelde dan mee, dat haar jongste broer in de laatste maanden zooveel uit geweest was.

— Ge hadt me dat moeten zeggen, vermaande Leon. Ik weet, dat er in zekere kringen fel gespeeld wordt om geld. Misschien heeft Jan er aan mee gedaan en schuld gemaakt. Ware hij bij mij gekomen! Maar stelen! 't Is zondig... en 't is dwaas ook. Percies of het verdoken kan blijven. Schuldeischers hebben hem zeker bang gemaakt, en, als een kat in nood is, doet hij rare sprongen. Stelen, omdat iemand hem misschien met het gerecht bedreigt en dan iets uithalen, dat nog zwaarder zou gestraft worden. Maar Jan had zijn hoofd verloren. En waar is hij nu?

Hij zou dadelijk moeten terug keeren, anders verricht hij nog andere dommigheden. Ik ga naar mijnheer Verloet.

Leon Abels verliet een kwartier later zijn huis. Bertha en Martha spraken voort over het gebeurde.

Een uur nadien keerde Leon terug.

— Mijnheer Verloet is tevreden over de regeling en zal geen klacht indienen, zei hij. Ik mag hem maandelijks duizend frank geven... 't 's een groot verlies voor me, maar we moeten Jan redden... En ik handel in den geest van vader en moeder. O, kwam de ongelukkige nu maar spoedig terug! Waar kunnen we hem zoeken?

— Hij ligt misschien ergens in een mijt of een schuur. Hoor den wind eens! Zulk ruw weer, zei Martha.

— Als hij terecht is, komt hij bij mij en dan zal ik hem kort houden! verzekerde Leon. Hij moet een anderen weg op.

Hij en zijn vrouw drongen bij Bertha aan, dat ze hier zou overnachten. Ze wilde echter naar huis. Jan kon in den nacht terug komen!

En zoo ging ze weer somber door de verlaten straten. Nu moest ze tegen den wind worstelen. Het werd een storm...

O, hoe ledig en eenzaam scheen het huis op de Reie! Lang bad Bertha voor haar dolenden broer. Jan moest niet alleen uit de gevangenis, maar

vooral van den kwaden weg gered worden, die hem ten verderve kon leiden.

III.

Bertha had bijna den heelen nacht wakker gelegen en steeds gehoopt, dat ze den sleutel in de voordeur zou hooren. Eindelijk werd het morgen, maar haar broer was niet terug gekeerd. De storm, plots opgekomen, was reeds uitgewoed.

Leon kwam al vroeg en bleek zeer teleurgesteld, dat Jan er niet was.

— We moeten wachten, zei hij. We kunnen nergens zoeken. We hebben weinig familie en Jan zal er niet heen gaan. Misschien heeft hij wat geld over, en als dat verteerd is, keert hij wel van armoede weer.

Bertha moest uit om een paar dringende boodschappen te doen. Ze had het gevoel, alsof ieder haar aankeek, en haar dadelijk zou toeschreeuwen: « Uw broer is een dief ».

Daar zag ze een van Jans vrienden. Die zou misschien wat weten. Maar ze durfde het hem niet te vragen; ze mocht niet laten merken, dat haar broer gevluht was.

De jonge man kwam echter zelf op haar toe.

— Is Jan al terug van Blankenberge? vroeg hij.

Bertha voelde haar hart bonzen.

— Neen, antwoordde ze zoo rustig mogelijk.

— Mijn vader zag hem gisteren in de duinen. Jan zat er percies of het Zomer is. Hij moest zeker voor zijn baas een boodschap doen en zal een beetje gewandeld hebben, want het bureel is een gevangenis voor hem.

— En heeft uw vader met hem gesproken?

— Neen... Hij reed op een karretje en stapte niet uit, om in de duinen te gaan. Hij zwaaide met zijn arm, maar Jan zag het niet.

— Remi, ik moet haastig voort, zei Bertha.

Ze was bang, dat ze iets zou laten merken van haar onrust.

Nu had ze een spoor. Jan was naar Blankenberge geloopt; en hij doolde er in de duinen. Vlug ging Bertha het aan Leon en Martha vertellen.

— Neem een rijtuig en laat u naar Blankenberge voeren, zei de oudste broer. Zoek er Jan op, en breng hem mee naar hier. Zeg hem, dat hij van het gerecht niets moet vreezen.

Een half uur later reed Bertha heen, den toen nog kronkelenden weg naar het zeestadje op. Ze vond het te benauwd binnen en zat naast den koetsier op den bok. De streek, 's Zomers zoo weelderig met de flink bebouwde velden, de frissche weiden, de hooge boomen om blanke

hoeven, strekte zich nu kaal onder de grauwe lucht uit.

Bertha had moeite om naar den koetsier te luisteren, die haar vertelde, dat hij van Lissewege afkomstig was en toen ook sprak over de groote schuur der voormalige abdij van Ter Doest, waarin een wagen met paarden kon keeren.

Nabij den zijweg, die naar Zuidkerke voert, bemerkte ze een groep volk, dat uit de richting van Blankenberge kwam.

— Wat is er daar gaande? vroeg de voerman.

— Misschien een begrafenis... de menschen schijnen me in rang te stappen...

— Maar ik zie geen dragers met de kist. En meestal wordt een doode te lande op een wagen vervoerd. 't Is een ommegang, een bedevaart, geloof ik.

De koetsier reed wat sneller, en tegelijk met de groep, bereikte het rijtuig het kruispunt, waar de kleine stoet rechts afsloeg.

— 't Zijn Blankenbergsche visschers, en ze zullen naar Meetkerke gaan, hernam de koetsier.

Er waren een vijftiental mannen en jongens en wel twintig vrouwen en meisjes vergezelden ze. Niemand sprak. Velen baden.

— Ja, 't is een bedevaart naar Onze Lieve Vrouw van Meetkerke, hernam de koetsier, die nu zijn rijtuig stil had gehouden.

Maar Bertha keek strak naar een der mannen. Die jongen daar, in een oliejas gehuld en met den zuidwester op het hoofd, maar het was sprekend Jan, haar broer!

Ze riep naar hem en hij keek op, en knikte... Maar hij kwam niet naar haar toe. Hij wilde zeker onbekend blijven. Had hij zich dan als visscher vermomd? Maar hoe durfde hij het te wagen zóó te huichelen, dat hij aan een bedevaart deel nam!

— Die visschers zullen vannacht in den storm een gelofte gedaan hebben, zei de koetsier. Dan gaan ze gewoonlijk recht uit zee naar Meetkerke.

— Ik stap hier af... ge kunt naar Brugge terug rijden, sprak Bertha zenuwachtig.

— En ge moest naar Blankenberge!

— Ja, maar nu wil ik de bedevaart mee doen. Vanavond zal ik den rit betalen. Ge kent ons...

— Voor 't geld ben ik niet verlegen... Maar, jufvrouw, te voet naar Meetkerke, dat is ver...

— 't Geeft niet... Tot ziens!

En vlug daalde Bertha van den bok.

— Wat krijgt jufvrouw Abels nu in haar hoofd! mompelde de voerman...

Bertha haalde de groep in. Ze ging bij Jan.

— Kom eens mee, fluisterde ze.

Hij schudde het hoofd.

— Maar ik moet u spreken...

Een vrouw kwam naar voren en trok Bertha bij den arm achteruit.

— Wacht, zei ze. De mannen mogen niet klappen, vóór ze te Meetkerke geweest zijn. 't Is een gelofte.

De vrouw leidde Bertha heelemaal achter het groepje.

— Is die heer familie van u? vroeg ze.

— Ja, mijn broer...

— En hij was met visscher Boreels op reis naar Engeland... Zoo hoorde ik van Boreels' vrouw.

— O, Jan wilde het land ontvluchten, dacht Bertha.

Ze zou daarover natuurlijk niet praten.

— Gisteravond is Boreels vertrokken, vervolgde de vrouw. Er waren nog sloepen op zee voor de vangst. En toen kwam die geweldige storm op. Drie schepen geraakten in nood. Wat er percies gebeurd is, weten we nog niet, al was mijn zoon op een van de schuiten. Van eigen hebben de visschers Onze Lieve Vrouw van Meetkerke aangeropen en 't gebeurt dikwijls, als ze dan gered zijn, dat ze recht van het strand naar Meetkerke gaan. Ze willen geen woord

(1) Zoo was vroeger inderdaad veelal het gebruik. Of de visschers gingen naar de oude kerk, die men nog bij het station van Blankenberge ziet.

spreken voor ze Onze Lieve Vrouw bedankt hebben (1). Dat is nu ook zoo gebeurd. De drie sloepen kwamen kort achter elkaar binnen. En niemand van de bemanning is verdronken of gekwetst. Uw broer ook, is het goed ontkomen. Wij stonden allemaal op het strand. De visschers deden teeken naar ons, dat we nog niets moesten vragen. We kennen dat en we zeiden: « Ze gaan recht naar Meetkerke ». En we trekken met velen mee. Ge weet misschien niet, dat de visschers van Blankenberge Onze Lieve Vrouw van Meetkerke in het bijzonder vereeren, gelijk die van Oostende meestal naar het kapelletje van Breedene gaan. Over honderden jaren hebben visschers van Blankenberge uit zee in een net een Onze Lieve Vrouwenbeeld opgehaald.

Bertha kende de oude legende wel, maar stoorde de vrouw niet in haar verhaal. En deze vervolgde:

— De visschers brachten het beeld naar de kerk, maar 's anderdaags stond het in de duinen. Ze droegen het nog eens in de kerk, en 's ochtends stond het weeral in de duinen. En toen dat voor de derde maal gebeurd was, zei een oude visscher: « Ge moet het beeld op een jongen ezel binden, die nog nooit een last gedragen heeft. Hij zal ergens voor een kerk blijven staan en daar moet het beeld geplaatst wor-

den ». Dit werd dan gedaan en de ezel stapte voort, het land in. Hij ging langs allerlei kronkelwegen en de visschers en hun familie volgden. Eindelijk bleef de ezel voor de kerk van Meetkerke staan. De pastoor en de parochianen kwamen toegelopen en hoorden alles. Het beeld werd met groote eere in de kerk gezet. Een beetje later ving een Blankenbergsche visschers in een net een kistje, waarin een blauwe mantel zat. Dat was een mantel voor het Onze Lieve Vrouwenbeeld van Meetkerke. En nog elk jaar rond Sinksen gaan de Blankenbergenars ter bedevaart naar Meetkerke. Ze zingen in de mis en dragen het beeld in de processie. Maar er trekken er ook dikwijls heen, na een storm, zooals nu.

Bertha begon thans meer van den toestand te begrijpen. Jan had dus met de sloep willen vluchten. Hij kende Boreels, die op een schip van mijnheer Verloet voer... Maar hoe had hij hem kunnen bewegen naar Engeland te varen?

— Door leugens natuurlijk, dacht Bertha.

Maar plots kreeg ze hoop. Misschien was haar broer dezen nacht niet alleen uit den storm, maar ook van den slechten weg gered. Het gebeurde zou wel een diepen indruk op hem gemaakt hebben. Hij stapte toch deemoedig met de visschers mee.

De vrouw zweeg weer, en het was stil in het

groepje. Zoo ging men steeds verder langs huisjes en groote hoeven. Menschen kwamen aan de deur zien. En door de oude gewoonte begrepen ze, wat er gebeurde, en ze deden ook een gebed.

Even na den middag kwamen de bedevaarders te Meetkerke aan, een polderdorpje, te midden van het vlakke land, doch dicht bij den weg van Brugge naar Oostende.

Slechts enkele huizen staan bij het kerkje; er is geen eigenlijke dorpsplaats. Over een vliet is er een brug.

De pastoor, de koster, en parochianen kwamen. De koster opende de kerk. Bertha trad ook binnen.

Het beeld van Maria staat voor een zijaltaar en daar hangt een opgetuigd visscherssloepje met het merk B 1. (Blankenberge). Er werden kaarsen aangestoken. Allen baden. Vooraan knielden de geredde visschers, het hoofd gebogen in dankgebed. Zoo kwamen reeds eeuwen hun vaderen ook naar hier.

Aan den muur ziet men schilderijen, die aan vroegere bedevaarten herinneren.

Na de plechtigheid begonnen de visschers van hun wedervaren te vertellen. Gisteravond laat overviel de storm hun en drie sloepen ge-

raakten in nood en dreigden te vergaan. De bemanningen hadden gebeden om redding.

Ontroerd luisterden de vrouwen en meisjes en de verzamelde dorpelingen.

Bertha had haar broer terzijde gewenkt.

— O, ik ben slecht, zóó slecht, zei Jan.

— Ik weet alles en ge moet mee terug naar Brugge, sprak Bertha. O, mijnheer Verloet is gisteravond bij me geweest.

— Hij zal me in de gevangenis laten steken... en ik heb het verdiend. Maar dat ik u en Leon die schande aan doe!

— Luister nu eens naar mij...

Bertha vertelde, hoe alles voorloopig geregeld was geworden en mijnheer Verloet het gerecht buiten het gebeurde zou laten.

— Maar ge moet dadelijk mee naar Brugge, vervolgde ze. Leon verwacht u...

Ze deelde haar broer mee, hoe ze vernomen had, dat hij te Blankenberge verbleef. En nu bekende Jan op welke wijze hij visscher Boreels bedroog, om op zijn sloep te vluchten.

— Ik moet hem dat zeggen, sprak hij in zijn oprecht berouw.

— Neen, laat het aan mijnheer Verloet over. Geen gerucht rond het gebeurde... voor u niet... en voor Leon en mij niet. De hoofdzaak is, dat ge spijt hebt... We vertrekken nu.

Jan had een oliejas van Boreels aan. Hij ging den visscher groeten.

— Wel, vertel het aan mijnheer Verloet, hoe de reis mislukt is, sprak de Blankenbergenaar, die nog altijd de leugens van Jan geloofde.

— We zullen het doen, verzekerde Bertha haastig. En ik breng u de kleeren terug.

— Ja, dat komt wel in orde. 't Is zonderling, dat ge ontmoet hebt!

— Nu breng ik Jan naar huis... hij ziet zoo bleek, hernam Bertha, die liever zoo spoedig mogelijk vertrok.

— Laat hem een heelen tijd warm in bed liggen, ried Boreels aan.

Bertha en Jan verlieten Meetkerke. Ze waren hier anderhalf uur gaans van Brugge.

— O, wat hebt ge toch gedaan! zei de zuster, toen ze niet meer moest vreezen beluisterd te worden.

En Jan bekende, dat hij gansche avonden met vrienden in een herberg had gespeeld. Hij won eerst, verloor dan en eindelijk had hij groote schulden... Drie medespelers dreigden voortdurend naar zijn patroon te gaan, als hij hun niet betaalde.

— En tien dagen geleden, moest ik om dat geld te Varsenare, vervolgde Jan. Toen kwam het plan op het te houden en de mannen te betalen. Ik hoopte voor het eind van de maand

vijf duizend frank bijeen te krijgen. O, ik zal maar alles zeggen... ik wilde het bij Leon stelen. Ik weet, waar hij zijn geld bewaart. En Zondagavond ben ik er heen gegaan, hopen, dat Leon en Martha uit zouden zijn. Maar ze waren thuis gebleven en ik kon niets doen. Ik heb dan nog twee akelige dagen gehad. Ik hoopte, dat mijnheer Verloet er nog niet aan zou denken, aan het eind van de maand de som bij Lamoen te laten halen... Dan zou ik nog wat tijd gehad hebben, om geld bij Leon weg te nemen... Maar ik hoorde gisteren, dat Toonens naar Varsenare gezonden werd... En toen moest alles uit komen... Ik nam de vlucht.

Nogmaals vertelde Jan welk een leugen hij verzonnen had, om met Boreels naar Engeland te kunnen varen.

-- We waren nog niet ver in zee, of de wind werd heviger, vervolgde hij zijn verhaal. Ergens voorbij het lichtschip de Wandelaar kregen we storm. En Boreels besloot terug te keeren. Maar het weer werd nog geweldiger, en door de branding op de banken kon de sloep het land niet naderen. Een stuk van den mast werd afgeslagen. O, ik was zoo ontzettend bang. En toen heb ik scherp mijn groote zonde gevoeld, en om vergiffenis en ontferming gebeden. Ik lag vastgebonden aan dek. Boreels wilde me niet alleen beneden laten. Ik ben dan

een heelen tijd bewusteloos geweest. Toen ik bij kennis kwam, was de storm bedaard, en voeren we met nog twee sloepen naar de kust. Ik hoorde Boreels zeggen, dat de bemanning een gelofte had gedaan, om recht naar Meetkerke te gaan en hij vroeg me mee. Ik deed het... O, Bertha, ik heb zulk een berouw over het kwaad...

— Ge moet u beteren...

— Dat wil ik... maar ik kan toch niet te Brugge blijven.

— Jawel... Leon zal u in dienst nemen... En nu moet ge uw hoogmoed laten varen en al het werk doen, dat Leon u oplegt...

— O, ja...

— En volhouden...

Bertha maande haar broer tot een beter leven aan. En zoo kwamen ze ongemerkt te Brugge. Ze gingen naar hun eigen huis. De knecht en de klanten van Leon moesten niets merken. Bertha haalde dan haar oudsten broer. Leon voelde zich verlicht, dat Jan terug was en belangstellend hoorde hij het geheele verhaal.

En wat later stond hij tegenover den schuldige.

— O, vergiffenis! smeekte Jan. Ik heb zoo slecht gehandeld.

— Ja, zeer slecht! En ware mijnheer Verloet ons niet zoo goed gezind, dan geraaktet ge in de gevangenis. Ik zal nu niet veel harde woor-

den zeggen. Ge zijt me vijf duizend frank schuldig en die zult ge bij mij in verdienen. Toon nu uw berouw door vlijt en goed gedrag. Maar ik waarschuw u, dat ik een strenge meester zal zijn. Nu gaan we eerst naar mijnheer Verloet. Ge zult hem vergiffenis vragen. En hij moet het ook weten, dat ge Boreels bedrogen hebt.

Het was voor Jan een zware tocht. Zijn patroon verweet hem zijn oneerlijkheid, en werd zeer nijdig, toen hij hoorde, hoe Jan tegenover Boreels had gehandeld.

— Ge hebt u een echten bedrieger betoond, zei hij. Maar ik ontzie u om uw eerlijken broer en om uw brave zuster. Ge hebt de kans een ander leven te leiden...

Op benepen toon vroeg Jan vergiffenis.

— Toon uw berouw bij uw broer. Woorden volstaan niet, en indrukken worden licht vergeten, hernam mijnheer Verloet...

Maar Jan vergat dien vreeselijken nacht nooit. Hij had een harde, doch nuttige les gehad. En hij deed bij Leon zijn uiterste best. Hij moest eerst knecht zijn in het pakhuis; later mocht hij reizen. En we mogen het tot zijn eer zeggen, hij werd een eerlijk mensch.

Bertha trouwde met een koopman, en bleef in het ouderlijk huis wonen.

Jan werd deelgenoot van Leon en hielp de zaak uitbreiden.

En toen hij nadien ook vrouw en kinderen bezat en een treffelijk burger van Brugge was, bleef hij steeds Leon en Bertha dankbaar voor al hun liefde, hem betoond in de dagen, toen hij zoo op den dool was geraakt.

Elk jaar, als de visschers van Blankenberge naar Meetkerke gingen, was hij er ook.

EINDE

MEETKERKE

Meetkerke is een zeer oud dorp, dat al in 961 vermeld wordt. Het behoorde tot het Vrije van Brugge en bezat een kasteel. De heeren van Meetkerke waren in de middeleeuwen zeer machtig. Hendrik van Meetkerke was schepene en algemeen-ontvanger van het Vrije.

Reeds veel eeuwen is Meetkerke een vermaarde bedevaartplaats.

Als men van Brugge de breede, prachtige baan naar Oostende volgt, slaat men na ongeveer 7 Km. aan de herberg « De Koophandel », links af en dan is men dadelijk op het zoo lief gelegen dorpje.

Hoe schoon is deze streek bijvoorbeeld in den voorzomer, met het goud der boterbloemen in de uitgestrekte weiden en de boomen om groote hofsteden! Heerlijk kan men er wandelen. Aan den einder rijzen de torens van Oostende en welven zich de duinen. Naar de andere zijde zien we de torens van Brugge. En in de vlakke steken polderdorpen hun spitsen op.

Dikwijls hebben we daar genoten, in dat kustland, door onze vaders voor eeuwen op de zee veroverd.

Nr 510 verschijnt de volgende week.

A. HANS:

De Jonkvrouw van het Veen

